

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԻՎԱՆԻ ՀԱՂՈՐԴՈՒՄԸ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԱՐԽԻՎԻ ՆՈՐ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՍՏԱՑՄԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆՑ ՀԱՆՁՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Վեհափառ Հայրապետն անցյալ տարի
պրոֆ. Ա. Աբրահամյանից ստացել է Բեյ-
րութից ուղարկված նվերների մի ծանրոց:
(Պրոֆ. Ա. Աբրահամյանը, ինչպես հայտնի
է, 1951 թվականի մայիսին գտնվել է Ան-
թիլիաքում որպես Ամենայն Հայոց Հայրա-
պետի պատվիրակության անդամ): Ծանոթ-
յուն կային հայ երաժշտության պատմու-
թյան համար բացառիկ արժեք ներկայաց-
նող հետևյալ նյութերը.

Ա) Պ. ՊԱՐԳԵՎ ՊԱՐՍՈՒՄՅԱՆԻ ԿՈՂՄԻՑ,
երջանկահիշատակ Տ. Տ. Գարեգին Կաթո-
ղիկոսի ցանկության համաձայն, պրոֆ. Ա.
Աբրահամյանին հանձնված՝ Կոմիտաս վար-
դապետի հետևյալ ինքնագիր ստեղծագոր-
ծությունները.

1. Ժողովրդական երգեր, նոտագրված
հայկական ձայնանիշներով, 236 էջ:

2. Հեֆյաթի և Մշո շորուր, դաշնամուրի
համար, 18 էջ:

Բ) ԵՐՈՒՍԱԿԵՄԻ Ս. ՀԱԿՈԲՅԱՆՑ ՎԱՆՔԻ
ԴՊՐԱՊԵՏ՝ ՆԵՐՍԵՍ Հ. ԽՈՒՏԱՎԵՐՏՅԱՆԻ
ԿՈՂՄԻՑ 1947 և 1949 թվականներին, Նորին
Ս. Օծույթուն Տ. Տ. Գարեգին Կաթողիկոսին
ուղարկած հանդուցյալ Կոմիտաս վարդա-
պետի երաժշտական ստեղծագործության
վերաբերյալ 12 նյութեր, Ս. Էջմիածին ու-
ղարկելու համար.

1. Շառական, հին եղանակ, 1905 թ., Ս.
Էջմիածին (տեսորակն ունի 140 էջ գրված և
սպիտակ թերթեր):

2. Արևելյան բյուրական եղանակներ,
140 էջ:

3. Պայնամարգուրյուն, Ֆրից Ալբերգի,
թարգմանություն Կոմիտաս վարդապետի,
Ս. Էջմիածին, 1904 թ., 64 գրված էջեր:

4. «Նկարագիր երգոց Հայաստանեայց
եկեղեցոյ», Ն. Մ. Տնտեսյանի, տպագիր,
որի մեջ կան Կոմիտասի նշումները և որի
հետ կազմված է նաև Ն. Շ. Թաշճյանի «Դա-
սագիրք եկեղեցական ձայնագրության հա-
յոց»:

5. Խաղաբանություն, բառերը՝ հանված
հին հայկական ձեռագրերից և տպագիր
գրքերից:

6. Անտիպ երգեր, Կոմիտաս վարդապե-
տի, 65 էջ, ընդօրինակված բնագրից:

7. Տարրական երաժշտություն, սևագրու-
թյուն, պակասավոր:

8. Տեսակ, նշաններ, խաղեր և նրանց
նշանակությունը. գրված է միայն սկզբից
3 էջ:

9. Հոգևոր եղանակներ, 34 էջ, գրվել են
սկզբի 15 էջերը:

10. Խառը նյութեր, որոնց մեջ կան երգե-
րի բառեր, քարոզներ, մանկական խաղեր,
հանելուկներ, մանկական դաստիարակու-
թյան խորհրդավոր զրույցներ, խրատներ և
հայոց նշանագրեր:

11. Անջառ բերթերի մի ծրար, 53 էջ:

12. «Նօթա ըսելով ի՞նչ կը հասկընանք»,
3 պրականոց մի տեսրակ:

Գ) ԲԵՅՐՈՒԹԻ «ԱՐԱՐԱՏ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑ՝ Պ. ՍԱՄՎԵԼ Հ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԻ (ՍԱՄԻ ԿԱՐՈ) ԿՈՂՄԻՑ հատուկ գրությամբ Ամենայն Հայոց Հայրապետին ուղարկված Կովկասի և Հայաստանի հարյուրամյա ֆաբրեգ, աշխատություն պրոֆ. Կարլ Կոխի:

Դ) ՄԻ ՊԱՏՎԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆԻՑ ՈՒՂԱՐԿՎԱԾ հաբեշերեն մի մագաղաբյա ձեռագիր:

Ամենայն Հայոց Հայրապետի բարձր ցանկությամբ, վերոհիշյալ նյութերը, պաշտոնական գրությամբ, ուղարկվել են համապատասխան հաստատությունների: Ըստ որում, Ա. և Բ. հատվածների նյութերը, տրոնք վերաբերում են Կոմիտաս վարդապետի երաժշտական ստեղծագործություններին, Վեհա-

փառի հաճությամբ, ուղարկվել են Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի Արվեստի պատմության սեկտոր, ուր պահվում է Կոմիտասի արխիվը և որը զբաղվում է Կոմիտասի ստեղծագործությունների ուսումնասիրությամբ և հրատարակությամբ, իսկ Գ. և Դ. հատվածների նյութերը՝ պատմական քարտեզը և հաբեշերեն մագաղաբյա ձեռագիրը, հանձնվել են Հայկական ՍՍՌ Միևրատների Սովետին կից Պետական մատենադարանին:

Նշված հաստատությունները, պաշտոնական նամակով, Վեհափառ Հայրապետին տեղեկացրել են նյութերի ստացման մասին:

Դ Ի Վ Ա Ն

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

